

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

بررسی تاثیر طب فشاری بر شدت درد و خستگی زنان مبتلا به مولتیپل

اسکلروزیس

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد پرستاری (گرایش آموزش پرستاری داخلی و جراحی)

استاد راهنما: دکتر فریده باستانی

استاد مشاور: مهري بزرگ نژاد

استاد مشاور آمار: حمید حقانی

نگارش: مرضیه سبحانی

خرداد

۱۳۹۱

چکیده

عنوان: بررسی تاثیر طب فشاری بر شدت درد و خستگی زنان مبتلا به مولتیپل اسکلروزیس (ام اس).

زمینه: مولتیپل اسکلروزیس یک بیماری مزمن و دمیلینه کننده سیستم اعصاب مرکزی است که در زنان بسیار شایعتر از مردان است. این بیماری باعث علائم فراوانی از جمله خستگی و درد می شود که می تواند کیفیت زندگی افراد و توانایی آنان را برای انجام کارهای روزمره کاهش دهد. طب فشاری، روشی ارزان و غیر تهاجمی، می تواند در کنترل علائم درد و خستگی کاربرد داشته باشد. لذا هدف از انجام این پژوهش، تعیین تاثیر طب فشاری بر شدت درد و خستگی زنان مبتلا به ام اس بوده است.

روش پژوهش: این مطالعه یک کارآزمایی بالینی تصادفی یک سوکور بود که در آن ۱۰۰ نفر از زنان مبتلا به مولتیپل اسکلروزیس (عضو انجمن ام اس تهران) با دارا بودن معیارهای ورود به مطالعه انتخاب و به طور تصادفی به دو گروه آزمون و پلاسبو تقسیم شدند. ابتدا ضمن گردآوری اطلاعات فردی، شدت درد با استفاده از مقیاس سنجش دیداری (VAS)^۱ و خستگی با استفاده از مقیاس سنجش خستگی (FSS)^۲ در هر دو گروه اندازه گیری شد. سپس در گروه آزمون، طب فشاری بر روی نقاط ST_{۳۶} (زیر مفصل زانو)، SP_۶ (بالتر از قوزک داخلی پا)، LI_۴ (پشت دست)، به مدت سه دقیقه، در هر دو طرف بدن نمونه ها، آموزش توسط پژوهشگر انجام می شد. سپس این مداخله توسط خود بیماران تحت مطالعه به مدت دو هفته (دو بار در روز) انجام می شد. لیکن در گروه پلاسبو، به جای فشار، لمس نقاط ذکر شده مطرح بود. شدت درد و خستگی بلافاصله، دو و چهار هفته پس از آخرین مداخله (با ابزارهای VAS و FSS) در هر دو گروه سنجیده شدند. تحلیل داده ها با نرم افزار SPSS نسخه ۱۷ و با استفاده از آمار توصیفی و آزمونهای استنباطی کای دو، آزمون دقیق فیشر، تی مستقل، مقایسه میانگین و Repeated measure (ANOVA) انجام شد.

یافته ها: بیماران از نظر اطلاعات دموگرافیک همگن بودند. قبل از انجام مداخله، تفاوت معنادار آماری در مورد شدت درد ($p=0/16$) و خستگی ($p=0/54$) بین دو گروه آزمون و پلاسبو وجود نداشت. لیکن پس از مداخله، نشان داد شدت درد، بلافاصله، دو و چهار هفته پس از طب فشاری در گروه آزمون، در مقایسه با گروه پلاسبو کاهش معناداری یافت. (به ترتیب $p=0/01$ ، $p=0/01$ و $p=0/02$). در مورد شدت خستگی نیز تفاوت معناداری بلافاصله، دو و چهار هفته پس از مداخله، بین گروه آزمون و پلاسبو مشاهده شد. به ترتیب ($p=0/03$ ، $p\leq 0/001$ و $p=0/04$).

بحث و نتیجه گیری: بر اساس نتایج بدست آمده، استفاده از طب فشاری روی نقاط ST_{۳۶}، SP_۶، LI_۴ در کاهش شدت درد و خستگی زنان مبتلا به ام اس موثر بوده است، لذا پرستاران می توانند به عنوان یک راهکار غیردارویی ایمن، ساده، موثر و ارزان جهت کنترل علائم درد و خستگی زنان مبتلا به ام اس استفاده نمایند.

کلید واژه ها: مولتیپل اسکلروزیس، درد، خستگی، طب فشاری.

۱. Visual Analog Scale (VAS)

۲. Fatigue Severity Scale (FSS)

Tehran University of Medical Sciences
Faculty of Nursing And Midwifery

**Effect of acupressure on severity of pain and fatigue in women with
multiple sclerosis (MS).**

A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of
master of nursing

By: Marzieh Sobhani

Supervisor: Farideh Bastani PHD

Co-Supervisor: Mehri Bozorgnejad MS

June

۲۰۱۲

Abstract

Title: Effect of acupressure on severity of pain and fatigue in women with multiple sclerosis (MS).

Background: Multiple sclerosis is the most common chronic demyelization of central nervous system disease. The prevalence of MS is much more common in women than men. Pain and fatigue are two symptoms in MS that affects the patients' quality of life reduce the ability of patients to do perform their daily activities. Acupressure is a low-cost and noninvasive procedure that can be used to control symptoms of the disease. The aim of this study was to investigate the effect of acupressure on severity of pain and fatigue in women with MS.

Methods: In this single blind randomized clinical controlled trial, one hundred women were recruited from Tehran MS association. Subjects were divided equally into two groups of experimental and placebo, by random allocation method. Visual analog scale as well as fatigue severity scale was used to evaluate the severity of pain and fatigue. The intervention for experimental group, was acupressure in ST₃₆, SP₆, LI₄ points for 30 minutes bilaterally. In addition, the participants were instructed to perform acupressure in same points twice daily for two weeks. Subjects in placebo group were trained to touch the same points. The severity of pain and fatigue were measured in both groups immediately, two and four weeks after intervention. The data were analysis by SPSS version 17.

Results: The study findings showed no difference in sample characteristics between the experimental and placebo groups. There were no significant differences in severity of pain ($p=0.16$) and fatigue ($p=0.24$) at baseline in two groups. There was significant reduction of severity of pain in experimental group compared to placebo group immediately, two and four weeks after intervention respectively ($p=0.01$, $p=0.01$, $p=0.02$). Regarding severity of fatigue, the results revealed significantly statistical reduction of severity of fatigue in experimental group compared to placebo group immediately, two and four weeks after intervention respectively ($p=0.03$, $p\leq 0.01$, $p=0.04$).

Conclusion: According to the study results, acupressure on ST₃₆, SP₆, LI₄ reduced symptoms of fatigue and pain in women with MS. Therefore the intervention is safe, simple, non-invasive and low-cost, it is recommended, to nurses to practice and educate the procedure to the client in relation to self-care and health promotion.

Key word: Multiple Sclerosis, Pain, Fatigue, Acupressure.